

Ligesom undervandsfoto, kræver videooptagelse også gode dykkefærdigheder, så billedet ikke bliver rystet.

Nordic Video

TEKST & FOTO MIKKEL NOE-NYGAARD

Enhver, der elsker at dykke vil også rigtig gerne dele sin fascination med resten af verden. Det er bare sjældent, at det lykkes at videreformidle den vægtløse fornemmelse og indtrykket af de utroligt mange spændende skabninger, vi som dykkere oplever under vand. Der er blevet afholdt en del videokurser under sydlige himmelstrøg, men næppe mange på vore breddegrader. Vi var med på Nordic Video Workshop i Norge.

Andelen af dykkere, der har et kompaktkamera i hånden, mens de springer i vandet, er stadig stigende. Rigtig mange dykkere prøver igen og igen at give deres familie og venner et indtryk af, hvad der sker under vandet. Mængden af undervandsvideoer på internettet er også stigende - der er mange, der filmer og der er rigtig meget at se på. Der er desværre bare ikke særligt meget, der er værd at se på ...

Ni ud af ti af disse videoer består af en ofte lidt for lang titelsekvens, ti minutters tilfældigt klippet rystende svømning forbi alt for blå rev, flygtende fisk og i bedste fald vinkende dykkere. I værste fald ser man bare finnerne på en foransvømmende og utålmodig divemaster.

Det tilfældigt udvalgte stykke musik, der er lagt på som lydspor, fortæller mere om videofotografens personlige musiksmag, end det medvirker til at fremhæve sekvensens indhold. Disse videoer bliver hurtigt trættende at se på, og med mindre man har ophavsmanden siddende lige ved siden af, er det sjældent, man ser hele videoen til ende. Vores moderne zapperkultur fordrer et langt højere niveau for at fastholde os hele vejen til rulleteksterne.

Vi vil underholdes af gribende fortællinger om det fantastiske liv, de store vrage og den vidunderlige følelse, det er at være under vandet. Det behøver ikke at ende med at blive den nye *Den Tavse Verden*, *Dybet* eller *Den Blå Planet*, men med enkle teknikker kan man gøre små fortællinger langt mere interessante og fængende.

Workshop

Det hvide hus på *Dvergnestangen Camping* har plads til ti personer og danner en intim og perfekt ramme om *Nordic Video Workshop 2010* (NVW), der er arrangeret af Lars Kirkegaard fra *Fotografit* i samarbejde med Carlo Golfetti

fra *One Ocean Dive Center*. Workshoppen henvender sig til dykkere, der er interesserede i at flytte sig og komme videre med deres videooptagelser.

Deltagerne på workshoppen er alle forskellige og har vidt forskellige forudsætninger. Nogle er med for at blive fortrolige med deres nyligt indkøbte udstyr og for at få en indføring i basal klippeteknik og historiefortælling. Andre medbringer semiprofessionelt udstyr og noget mere erfaring, men ønsker stadig at blive bedre.

Sidst men ikke mindst deltager de for at få et givende og konstruktivt netværk med andre uv-videografer. Netværket, der strækker sig ud over Danmarks grænser, vil være værdifuldt, når de fremover får brug for kritik, tekniske fif og gode råd fra en ligemand.

I centrum af workshoppen står Jeff Goodman, en anderkendt og prisbelønnet naturfotograf, der gennem 30 år har oparbejdet en anseelig erfaring inden for både dykning og videooptagelse. Jeff har på egen hånd afholdt workshops i Rødehavet flere gange, men det er første gang, han underviser i Norge.

Jeff, der er en meget passioneret naturelsker, håber med sin medvirken på NVW at få deltagerne til at betragte det marine liv på en ny måde og forstærke deres glæde ved at dykke. I stedet for at skulle se så mange arter som muligt på et dyk, kan man sagtens få al sin tid til at gå med at betragte blot én art. Når man bruger tilstrækkelig tid på at iagttage et dyr, kan man bedre afkode dets bevægelsesmønstre og adfærd. På den måde lærer man også at placere sig optimalt i forhold til at få de bedste mulige skud i kassen og have det sjovt mens man gør det.

På sidelinjen står Carlo fra *One Ocean* og klarer alt det praktiske med hensyn til transport, dykning, fyldning af flasker og løsning af alle de typiske problemer, der uvæ-

Workshop 2010

Det er foran computeren, at filmen bliver til.
Uredigeret video er der ingen, der gider at se på.

gerligt opstår på en dykkertur, når nogle har glemt et stik til en oplader, får problemer med en utæt tørdragtsmanchet eller fryser i en for tynd inderdragt.

På skolebænken

På grund af motorproblemer på Carlos båd foregår al dykning på workshoppen fra kysten. Dvergnestangen byder heldigvis på nogle utroligt gode og klassisk norske dyk fra små sandstrande og hyggelige småbådshavne. Carlo har indrettet en høj trailer, hvor alle sæt kan stå linet op, så man nærmest bare stiller sig ind i sin vest, spænder selerne og hopper i vandet – det kan ikke være nemmere.

Motorproblemerne viser sig, på nær udeblivelsen af Carlos legendariske pastafrøkost og en after-dive espresso, heller ikke at udgøre noget problem. I betragtning af, at dette er en workshop i videofotografering under vandet, er der et forholdsvis lille fokus på selve dykningen. Det allervigtigste er nemlig det, der foregår over vandet.

På et normalt dyk er det sjældent, at man tager sig den nødvendige tid til at få lavet de optagelser, man efterfølgende har brug for. På NVW dykker man sammen med en anden videofotograf, der forstår, at man gerne vil ligge stille i ti minutter foran en søanemone. Det hjælper i høj grad med til, at man giver sig tid til sine skud og ikke er tvunget til at halse efter en travl divemaster eller utålmodig makker.

Når man efterfølgende kommer op land og får trukket optagelserne ud af kameraet, kræver det igen en indsats for få dem klippet sammen. Her er workshoppen en optimal undervisningsform, fordi man efter hvert dyk har mulighed for at fremvise sine skud og få den feedback, man kan bruge på dykket umiddelbart efter.

Når dykkerdagen er slut, kan man sætte sig foran sin computer og koncentrere sig om at fortælle en historie. Her står både Jeff og de andre deltagere på spring for at hjælpe. Det sker enten i fællesskab eller som én til én-sessioner, hvor man borer dybere ned i en problemstilling. For en udefrakommende kan kritikken måske virke ubarmhjertig, men den feedback, der kommer fra Jeff såvel som fra ens sidekammerat er uvurderlig. Hvis man er åben for konstruktive forslag og er villig til at prøve noget nyt, kan man flytte sig utrolig meget på ganske få dage.

Ud over den praktiske videooptagelse og det efterfølgende arbejde foran computeren krydrede Jeff også workshoppen med en række korte, men meget informative teorisessioner om historiefortælling og klippeteknik.

Kontinuitet!

Til forskel fra stillfotografi skal man i langt højere grad tænke i sekvenser og kontinuitet i videofotografi.

Typisk bruger man tre-fire typer af skud i følgende rækkefølge til at fortælle en historie: Et vidvinkelskud kaldet *total* til at etablere fx søanemonen i sine omgivelser på klippeafsatsen, en *halvtotal* til at vise dens farve og udformning samt et eller flere *closeups* til at beskrive anemonens detaljer såsom munden, kroppen og tentaklerne. Hvis man har optikken til det eller kan komme tæt nok på kan man også bruge et *ekstrem closeup* til at vise detaljer som fimrehår eller eventuelle krebsdyr, der lever på eller ved søanemonen.

Med ganske få virkemidler kan man meget hurtigt fortælle en lille og effektiv historie om en søanemone, og det varer ikke længere end 20-30 sekunder.

Vil man bruge samme opskrift på en torsk, introducerer man nogle flere udfordringer: De forskellige skud skal helst tage fra samme side af torsken, på samme sted og

Der er masser af motiver at undfange på væggene i Norge.

Selv enkle scenerier kan fortælle en historie. Og de er gode at øve sig på.

Det handler om at holde kameraet stille og tage så rolige billeder som overhovedet muligt – beskuerne skulle nødigt blive søsyg også.

med samme belysning for ikke at bryde kontinuiteten. Det duer heller ikke, at torskene svømmer alene på totalskuddet, hvorefter den svømmer midt i en stime på halvtotalen og igen er alene på closeup-skuddet. Det er vigtigt at holde kontinuiteten for ikke at forvirre beskuerne. Historien bliver ganske simpelt ikke fortalt, hvis man begynder at undre sig over, hvor alle de andre torsk lige pludselig kom fra, og hvor de efterfølgende forsvandt hen igen.

Videofotografering kræver, som al dykning, gode afbalanceringssevner og fortrolighed med dykkerudstyret. Enhver urolighed og bevægelse viser sig straks i optagelsen og den mindste kontakt med bunden kan ødelægge fotografens muligheder for de nødvendige closeups. Det handler om at holde kameraet stille og tage så rolige billeder som overhovedet muligt – beskuerne skulle nødigt blive søsyg også.

På de fleste dedikerede videokameraer kan man indstille hvidbalancen. På nogle undervandshuse skal det gøres, inden man går i vandet, mens andre kan klare det under vandet – manuelt såvel som automatisk. Det er vigtigt at koncentrere sig om at finde den korrekte hvidbalance, så man netop undgår, at alting bare blive blåt, når man er sydpå, eller grønt, når man dykker herhjemme eller nordligere.

For at hjælpe med til at få mere korrekte farver kan man bruge enten et dedikeret videolys eller to, der er monteret på undervandshuset eller en løs lygte, man

holder i hånden. Man skal overveje, hvordan man vil belyse sit motiv og man skal huske, at belyse det ens på alle sine skud. Med videolysen handler det ikke om at oplyse sit motiv, men om at tilføje de oprindelige farver og fremhæve kontrasten.

Selvom langt størstedelen af optagelserne blev foretaget under vandet, var der alligevel én øvelse, der gjorde meget stort indtryk på deltagerne. Opgaven bestod i sin simpelhed i at fortælle en historie om et tilfældigt objekt i stuen i "det hvide hus". Historien måtte maksimalt vare 30 sekunder og skulle anvende de fire typer af klip.

Med denne øvelse indså alle deltagerne hurtigt, hvor effektive deres tillærte værktøjer var, selvom man blot filmede fx en sodavandsdåse, en pose vingummi eller en mobiltelefon.

På workshoppen sidste dag skulle resultatet af de foregående fire dages arbejde under og især over vandet præsenteres for Jeff og de andre. Med de nye redskaber i værktøjskassen oversteg alle deltagernes resultat deres egen forventning, men det vigtigste var, at ingen kunne vente med at komme hjem for at bruge værktøjerne og blive endnu bedre.

Foto kontra video

Min personlige oplevelse af workshoppen var især præget af, at min primære interesse er fotografi. Jeg er vant til at tænke billeder og at komponere motivet i søgeren,

Deltagerne på Nordic Video Workshop på One Ocean i Kristianssand.

JEFF GOODMAN

Da Jeff Goodman startede på college for at uddanne sig som modefotograf vidste han ikke, at uddannelsen inkluderede en uges kursus i undervandsfotografi.

Han havde ingen planer om at ende som natur- eller undervandsfotograf, men kurset fangede ham i en sådan grad, at det blev alligevel starten på hans karriere, der har resulteret i flere anderkendelser, priser og BAFTA nomineringer.

Gennem de sidste 30 år har Jeff medvirket som enten fotograf, instruktør eller fortæller på et utal af produktioner over hele kloden for bl.a. National Geographic, BBC og Discovery, ABC, CBS og Canal+.

Jeff filmer ikke kun under vand – han har arbejdet på både arktiske egne, regnskoven og de store ørkner, så hans komplette CV fylder efterhånden 6 A4 sider.

I sin karriere har han udover hans pædagogiske evner tilegnet sig en utrolig teknisk viden om stort set alle kamerasystemer og har løbende uddannet sig for at kunne følge med udviklingen af systemer til vands, til vand og i luften. Det betyder også, at han uanset hvilket grej en workshop deltager tropper op med, kan hjælpe vedkommende med ethvert tænkeligt eller utænkeligt problem.

På det dykkermæssige område videreuddannede han sig i 90'erne som huledykker udelukkende for at kunne filme en serie om junglen på Yucatan halvøen i Mexico og herunder de berømte oversvømmede kalkstenshuler - Cenoterne.

På trods af, at dykning er hans arbejde, kan Jeff stadig dykke for sjov i fritiden, når han ikke windsurfer på stranden ved hans hjem i Cornwall, England.

Læs mere på www.jeffgoodman.co.uk

men hele tankegangen omkring sekvenser og kontinuitet var helt ny. Det tog et par dyk, før jeg kunne omstille mig og fralægge mig mine fotovaner. Jeg skulle tvinge mig til at tænke i sekvenser, før jeg så historier og ikke billeder under vandet. Det er to helt forskellige tankegange man skal have med sig.

På trods af, at jeg ikke medbragte et dedikeret videokamera til workshoppen havde jeg stadig mulighed for at deltage med mit Canon 5D mkII. Mange af de nye spejlreflekskameraer kan optage video og endda i en kvalitet og med en lysfølsomhed, som de fleste videokameraer har svært ved at matche.

Over vandet er 5D'eren faktisk begyndt at erstatte de store og enormt dyre Panaflex-kameraer på mindre filmproduktioner og til tv-serier, fordi det er meget let at håndtere, er væsentligt billigere og fordi billedernes kvalitet minder utrolig meget om film.

Den væsentligste forskel på mit spejlreflekskamera og de andre deltagers videokamera var, at det ikke havde indbygget autofokus og at jeg var mere begrænset af hvilke motiver, jeg kunne skyde i forhold til mit valg af objektiver på et givent dyk.

Om spejlreflekskameraerne nogensinde helt vil overtage markedet fra videokameraet, er svært at sige. Jeg er til gengæld sikker på, at man fremover kommer til at se mange flere undervandsvideoer, der er optaget med et spejlreflekskamera, da der er flere og flere, som køber

spejlrefleks netop med henblik på at kunne klare begge opgaver med ét og samme system. Udfordringen vil her bestå i at udvikle begge mindsets til noget fornuftigt. Bare fordi man har ét system betyder ikke det ikke, at man kan slippe for både at lære at fotografere og at filme.

Uanset om man bruger det ene eller det andet, så er der ingen tvivl om, at andelen af seværdige undervandsvideoer på nettet bliver større, hvis der er flere som deltager i workshops som denne.

Wow-oplevelsen

Når jeg efterfølgende har set de fantastiske optagelser fra fx Den Blå Planet på BBC kan jeg ikke lade være med at tænke på sekvenser, kontinuitet, krydsklip og cutaways, men jeg tænker især på det utrolige store arbejde der ligger i at producere bare 30 sekunder i den kvalitet. Jeg tænker på, at der for hvert eneste klip har ligget en kameramand og ventet i mange, mange timer for at få netop dét skud og at der for hvert minut, vi ser, forudgående er optaget flere hundrede timer. Og så taler vi ikke engang om den indsats, der efterfølgende er blevet lagt i et produktionselskabs klipperum langt væk fra vandet.

Jeg bliver heldigvis også stadig underholdt og grebet, og jeg kan sagtens forestille mig at ligge lige dér, ved siden af kameramanden og opleve lige præcis det, han også oplever. □